

Sygn. akt II S 169/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Cholewa – Kuchta

Sędziowie: SO Joanna Czernecka SO Jarosław Tyrpa (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2016 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi P. N.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie

o stwierdzenie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie w sprawie o sygnaturze akt I Nc 6945/15/N

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie w sprawie o sygnaturze akt I Nc 6945/15/N doszło do naruszenia prawa skarżącego P. N. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. przyznać skarżącemu P. N. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie kwotę 3000 (trzy tysiące) złotych;
3. polecić Sądowi Rejonowemu rozpoznanie wniosku skarżącego o nadanie klauzuli wykonalności;
4. w pozostałej części skargę oddalić;
5. zwrócić skarżącemu kwotę 100 (sto) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSO Jarosław Tyrpa SSO Agnieszka Cholewa – Kuchta SSO Joanna Czernecka

UZASADNIENIE

Skarżący P. N. we wniesionej do Sądu Okręgowego w Krakowie skardze z dnia 15 czerwca 2016 roku (data złożenia skargi w Sądzie) domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt I Nc 6945/15/N zawisłej w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie, będącej następstwem bezczynności Sądu rozpoznającego sprawę; zobowiązania Sądu Rejonowego do podjęcia wszelkich działań zmierzających do zakończenia postępowania najpóźniej w terminie 3 dni od daty rozpatrzenia niniejszej skargi; zasądzenia na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania wedle norm przewidzianych i przyznania kwoty 10.000,00 zł do Skarbu Państwa.

Uzasadniając skargą P. N. wskazał, że w dniu 7 października 2015 roku wniósł do Sądu Rejonowego pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, do którego wydania doszło jednak dopiero w dniu 16 lutego 2016 r. W dniu 6 kwietnia 2016 r. złożył natomiast wniosek o nadanie powołanemu orzeczeniu klauzuli wykonalności.

Podniósł także, że do dnia złożenia przedmiotowej skargi Sąd Rejonowy nie wydał w sprawie jakiegokolwiek decyzji – stanowi to okres ponad dwóch miesięcy. W ocenie skarżącego wniosek o nadanie klauzuli wykonalności powinien zostać rozpoznany niezwłocznie. Podniósł także, że rozpatrywana przez Sąd Rejonowy sprawa nie ma charakteru precedensowego oraz nie występuje w niej istotne zagadnienie prawne. Jako że w ocenie skarżącego przewlekłość postępowania w żadnej mierze nie jest rezultatem jego zachowania, wniosek o zasądzenie na kwoty 10.000 zł jest w pełni zasadny.

Do udziału w sprawie zgłosił się Skarb Państwa – Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie, wnosząc w odpowiedzi na skargę o oddalenie skargi. W ocenie uczestnika treść akt wskazuje, że czynności Sądu były dokonywane bez zbędnej zwłoki. Wskazał, że pozew wpłynął w dniu 7 października 2015 r., a sprawa została przydzielona do referatu Sędziego Referenta w dniu 26 listopada 2015 r. W dniu 27 listopada zostało wydane zarządzenie polecające ustalenie, czy wpłynęła opłata sądowa od pozwu oraz polecające przedłożenie akt Pani Asystent, aby sporządziła projekt orzeczenia. W dniu 28 grudnia 2015 r. Sędzia otrzymał akta ponownie, bez wykonania punktu 2 zarządzenia, polecając w dniu 4 stycznia 2016 r. ponowne jego wykonania. W dniu 16 lutego 2016 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. W związku z wpływem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności akta przedłożono Sędziemu w dniu 7 kwietnia 2016 r. bez dołączonych dowodów doręczenia nakazu pozwanym. Dlatego też w dniu 11 kwietnia 2016 r. Sąd polecił doręczenie brakujących dowodów doręczenia lub ich reklamowanie. W dniu 16 czerwca 2016 r. została złożona reklamacja przesyłki doręczycielowi. W ocenie Prezesa Sądu reprezentującego Skarb Państwa, jako że nie wpłynęła odpowiedź na reklamację, nie jest możliwym rozpoznanie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Na zakończeniu podniósł, że odstępy pomiędzy poszczególnymi czynnościami Sądu były krótkie, trwając maksymalnie dwa tygodnie. Natomiast dłuższe okresy wykonywania czynności przez sekretariat wynikały ze znacznego obciążenia pracowników sekretariatu oraz obciążenia referatów poszczególnych sędziów ogromną liczbą spraw.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 ze zm.) przewlekłość postępowania zachodzi, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wnosi skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuca przewlekłość postępowania.

Analizując terminowość i prawidłowość podjętych w sprawie czynności, uwzględniając charakter sprawy, stopień jej skomplikowania, jak również jej znaczenie dla skarżącego, nie sposób jest odeprzeć zarzutu skargi, iż w toku prowadzonego przez Sąd Rejonowy postępowania doszło do naruszenia jego prawa do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki. Pomiedzy datą wniesienia pozwu (7 października 2015 roku) a wydaniem nakazu zapłaty (16 lutego 2015 roku) upłynęły ponad cztery miesiące. Pomimo braku dowodów doręczenia nakazu dla pozwanych postępowanie reklamacyjne wszczęto dopiero w dniu 16 czerwca 2016 roku, a zatem po czterech miesiącach od wydania nakazu. Jak wynika z powyższego postępowanie w sprawie toczy się od 7 października 2015 roku i do chwili obecnej nie zostało zakończone. To, że w sprawie podejmowane były czynności nie oznacza, że nie nastąpiła przewlekłość postępowania. Przewlekłość ta zaistniała zarówno przed wydaniem nakazu zapłaty i również po jego wydaniu, wskutek czego pomimo upływu ośmiu miesięcy w aktach brak dowodów doręczenia nakazu zapłaty dla pozwanych, co uniemożliwia stwierdzenie jego prawomocności.

Opóźnień w rozpoznaniu sprawy i podejmowaniu w niej czynności w kontekście stwierdzenia przewlekłości postępowania, nie można usprawiedliwiać brakami kadrowymi, nawet jeśli odpowiedzialność za ich wystąpienie nie leży po stronie Sądu, na co zwraca uwagę odpowiedź na skargę. Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego

skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki było skutkiem przyjętych przez państwo polskie zobowiązań międzynarodowych i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który w wyroku z dnia 26 października 2000 roku w sprawie Kudła przeciwko Polsce (skarga nr 30210/96) stwierdził, że w krajowym porządku prawnym brak jest instrumentu prawnego zapewniającego skarżącemu dochodzenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Obowiązek przestrzegania przyjętych zobowiązań międzynarodowych i zapewnienia obywatelom ochrony w celu ich dochodzenia spoczywa na państwie jako takim. Dlatego też obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej spoczywa na wszystkich jego władzach (organach). Nie można go odnosić tylko do organów władzy sądowniczej (wymiaru sprawiedliwości). Państwo ma więc obowiązek takiego zorganizowania warunków sprawowania władzy jurysdykcyjnej (w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej), aby nie dochodziło do przewlekłości postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., III SPP 34/05, OSNP 2005 nr 20, poz. 327 oraz z dnia 3 czerwca 2005 r., III SPP 109/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 33). Podniesiony przez Skarb Państwa brak zapewnienia należytej kadry do obsługi referatów sędziów i ich nadmierne obciążenia, jakkolwiek faktycznie uniemożliwiający sprawne rozpoznawanie spraw, nie może jednak usprawiedliwiać państwa, jako podmiotu naruszającego postanowienia Konwencji. Wskazywanej przy tym w odpowiedzi na skargę sytuacji nie można także uznać za nagłej, nieprzewidywalnej i przejściowej, która nie daje się możliwa do zapobieżenia przy założeniu sprawnej organizacji działania wymiaru sprawiedliwości. Władze państwowe (ustawodawcza, wykonawcza) powinny podjąć bowiem przedsięwzięcia (legislacyjne, organizacyjne, finansowe), które pozwoliłyby na rozpoznanie spraw bez nieuzasadnionej zwłoki. Konwencja nakłada bowiem na państwa obowiązek zorganizowania systemu prawnego w sposób umożliwiający sądom spełnienie wymagań art. 6 ust. 1 Konwencji (por. orzeczenie ETPCz z dnia 13 lipca 1983 r., skarga nr 8737/79, w sprawie Zimmermann i Steiner przeciwko Szwajcarii).

W ocenie Sądu Okręgowego sprawa nie jest na tyle skomplikowana, aby wydanie nakazu zapłaty i zgromadzenie dowodów doręczeń, względnie, w razie ich braku, podjęcie postępowania reklamacyjnego, zajęło więcej niż 4 miesiące, uwzględniając fakt, że czynności sądowe nie muszą być podejmowane natychmiastowo. Okres czterech miesięcy Sąd Okręgowy uznaje za usprawiedliwiony, stwierdzając, że postępowanie ponad ten czas jest przewlekłe.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 powołanej ustawy uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł. Żądaną przez skarżącego kwotę 10 000 zł należy uznać za wygórowaną, gdyż postępowanie w Sadzie Rejonowym trwa niecałe 9 miesięcy, z czego 4 miesiące można uznać za usprawiedliwione. Mając na względzie tą okoliczność w ocenie Sądu Okręgowego wystarczającą rekompensatą za naruszenie prawa skarżącego będzie zasądzenie kwoty 3000 zł. Kwota ta, przy uwzględnieniu czasu trwania postępowania w sprawie, uwzględnia również kryteria wyznaczone przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu, nakazujące odnoszenie przewlekłości do czasu trwania postępowania, nie zaś do samego okresu przewlekłości (por. wyrok z dnia 7 lipca 2015 roku Rutkowski i inni przeciwko Polsce, skarga nr 72287/10, 13927/11 oraz 46187/11).

Zasadnym było zalecenie Sądowi Rejonowemu rozpoznania wniosku skarżącego w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności. Brak dowodów doręczenia nie stoi na przeszkodzie rozpoznaniu takiego wniosku, który w braku możliwości stwierdzenia prawomocności nakazu winien podlegać oddaleniu, jako przedwczesny. W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy uznaje, że brak jest postaw do wydawania zaleceń Sądowi Rejonowemu na obecnym etapie postępowania. Skoro brak jest dowodów doręczenia nakazu, to wszczęte przez Sąd Rejonowy postępowanie reklamacyjne winno okoliczność tę wyjaśnić.

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżącego, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 100 złotych. Z tego względu nie orzeczono o obowiązku zwrotu kosztów postępowania skargowego od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego.

SSO Jarosław Tyrpa SSO Agnieszka Cholewa – Kuchta SSO Joanna Czernecka